

IBE

INSTYTUT
BADAŃ
EDUKACYJNYCH

O funkcji telefonu komórkowego w społeczności szkolnej

Podsumowanie projektu „Smartfony w szkole - ustalmy reguły gry”

Dr Agnieszka Koterwas
Akademia Pedagogiki Specjalnej
Instytut Badań Edukacyjnych

Geneza projektu i tło teoretyczne

- ✓ Szkoły mają obowiązek ustalenia zasad korzystania z telefonów komórkowych i zapisania ich w statucie (Ustawa Prawo Oświatowe, 2017, art. 99, pkt 4).
- ✓ Połowa badanych uczniów nie zna tych zasad (EU Kids Online, 2018).
- ✓ W ponad 60% szkół w Polsce obowiązuje całkowity zakaz korzystania ze smartfonów w szkołach (Głomb, Książ, 2019)
- ✓ Zasady te opracowuje się w szkołach „na bazie subiektywnych przesłanek, zastyszanych poglądów, prywatnych przekonań i artykułów w mediach” („Smartfon jako osobiste narzędzie...”, 2018).

Geneza projektu i tło teoretyczne

- ✓ Co piąty uczeń może używać urządzeń mobilnych na wybranych lekcjach (Nastolatki, 3.0).
- ✓ Uczniowie nisko oceniają swoje kompetencje cyfrowe, a smartfon służy im głównie do celów rozrywkowych (EU Kids Online, 2018).
- ✓ Uczniowie nie doświadczają ciekawych lekcji prowadzonych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (Plebańska, Sieńczewska, Szyller, 2017).
- ✓ W połowie szkół technologii cyfrowych w ogóle nie stosuje się jako pomocy dydaktycznej, a w drugiej połowie zazwyczaj obsługiwane są przez nauczyciela (m.in. prezentacje multimedialne) (Plebańska, Sieńczewska, Szyller, 2017).

Geneza projektu i tło teoretyczne

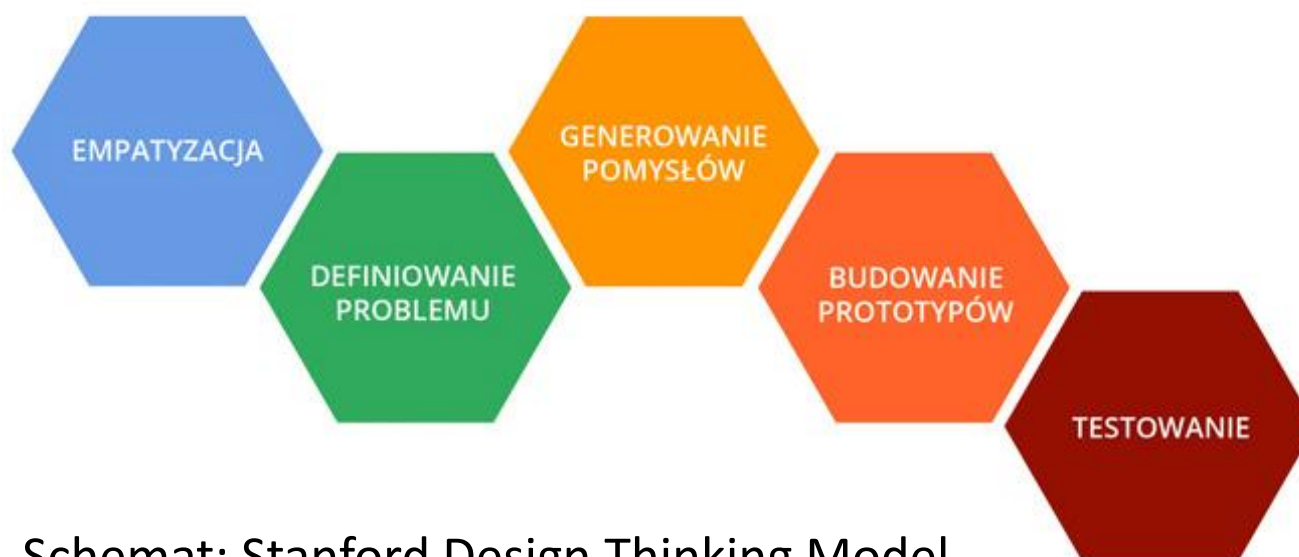
- ✓ Model SAMR – włączanie technologii do procesu nauczania-uczenia się (Puentedura 2014, Kopciewicz 2018)
- ✓ Implementacja nowych technologii w środowisku szkolnym może wspierać przejście od nauczania frontального i transmisji wiedzy w stronę jej konstruowania (Dylak 2013)
- ✓ Nauczyciel jest „strategicznym projektantem”, „kreatorem przestrzeni uczenia się” poprzez rozwijanie sposobów interakcji między uczestnikami (Dylak 2013).

KONCEPCJA PROJEKTU BADAWCZEGO

Metodologia

- ✓ badania partycypacyjne
- ✓ wywiady fokusowe
- ✓ Metodyka myślenia projektowego (design thinking)

Schemat: Stanford Design Thinking Model

KONCEPCJA PROJEKTU BADAWCZEGO

Cel:

Wypracowanie i pilotażowe wdrożenie rozwiązań dotyczących korzystania ze smartfonów w szkole podstawowej.

Pytania problemowe:

- ✓ Jakie problemy i wyzwania szkolne identyfikują uczniowie i nauczyciele?
- ✓ Jakie są funkcje smartfona w szkole z perspektywy uczniów i nauczycieli?
- ✓ Jakie rozwiązania technologiczne związane z wykorzystaniem smartfona w szkole proponują uczniowie i nauczyciele?

FAZA BADAWCZA

Przebieg badania (styczeń – marzec 2020)

- ✓ Warsztaty z uczniami (36 uczniów klas 4-7)
- ✓ Warsztat otwarty z nauczycielami
- ✓ Warsztat kreatywny z nauczycielami (21 nauczycieli)
- ✓ Warsztat z uczniami
- ✓ Warsztat z rodzicami
- ✓ Warsztat z ekspertami
- ✓ Konsultacje prowadzone przez nauczycieli
- ✓ Warsztat konsultacyjno-decyzyjny z nauczycielami
- ✓ Debata podsumowująca

Perspektywa uczniów – problemy i wyzwania

- ✓ Dominacja wiedzy encyklopedycznej.
- ✓ Rozbieżność między zainteresowaniami dzieci a treścią lekcji
- ✓ Przeładowana podstawa programowa.
- ✓ Brak treści zintegrowanych międzyprzedmiotowo.

Perspektywa uczniów - pozycja smartfona w szkole

Smartfon na lekcjach wykorzystywany jest jako:

- ✓ kalkulator, tłumacz oraz notatnik (zdjęcie tablicy zamiast zapisywania)
- ✓ narzędzie umożliwiające edukację poprzez aplikacje tj.: Quizlet i Kahoot
- ✓ Źródło wiedzy (np. na angielskim zaplanowanie podróży przy użyciu zagranicznych stron).

Perspektywa uczniów – rozwiązania technologiczne

- ✓ E-booki podręczników „żeby nie nosić ciężkich tornistrów”.
- ✓ Opracowanie bogatej bazy materiałów multimedialnych i interaktywnych uzupełniających treści z podręczników.
- ✓ Korzystanie ze stron do nauki przez zabawę: MinecraftEdu, Kahoot i Quizlet.
- ✓ Położenie większego nacisku na umiejętność znajdowania i weryfikowania informacji.
- ✓ Projekty przy wykorzystaniu ulubionej techniki (nagrywanie wywiadów, robienie fotoreportaży), tak żeby uprzyjemnić realizację nie ulubianych przedmiotów i żeby każda osoba mogła wybrać formę pracy, która najlepiej jej pasuje.
- ✓ Aplikacja z systemem podpowiadania, który stopniowo daje wskazówki pozwalające dojść do odpowiedzi dzięki posiadanej wiedzy lub poprzez skojarzenia.
- ✓ Wykorzystywanie smartfonów na lekcjach informatyki.

Perspektywa nauczycielska – problemy i wyzwania

- ✓ Nauczyciel osobą niedocenianą, zmęczoną, przytłoczoną obowiązkami.
- ✓ Trudność z radzeniem sobie z bierną postawą rodziców i ich wysokimi oczekiwaniami.
- ✓ Trudności we współpracy z gronem pedagogicznym, brak przestrzeni do współpracy, wymiany doświadczeń czy tzw. dobrych praktyk.
- ✓ Brak możliwości zaspokajania nawet najbardziej podstawowych potrzeb w tym fizjologicznych.
- ✓ Ograniczona sprawczość i autonomia.
- ✓ Dominacja biurokracji.

Perspektywa nauczycielska – pozycja smartfona w szkole

- ✓ Wdrożenie zakazów jest fikcją, wiąże się z poczuciem bezradności wśród nauczycieli i agresją wśród uczniów.
- ✓ Smartfon sprzyja dekoncentracji uczniów podczas lekcji.
- ✓ Komunikacja online zaburza znane im wzorce integracji dzieci.
- ✓ Łatwość fotografowania i nagrywania bez wiedzy i zgody drugiej osoby przesuwa przyjęte granice zgody (zarówno w odniesieniu do uczniów, jak i samych nauczycielek i nauczycieli).
- ✓ Stały kontakt między rodzicem a uczniem.
- ✓ Oczekiwania rodziców względem dostępności nauczycieli.

Perspektywa nauczyciela – rozwiązania technologiczne

- ✓ Obieg dokumentów on-line w tym profil ucznia w sieci – dostęp do wszelkich zgód/informacji
- ✓ Narzędzie do komunikacji między nauczycielami
- ✓ Uczniowie partycypują w tworzeniu wizerunku szkoły w sieci
- ✓ Udział uczniów i rodziców w projektowaniu przestrzeni szkoły i zajęć dodatkowych.
- ✓ Cyfrowe odznaki dla uczniów zamiast ocen/aplikacja do grywalizacji
- ✓ Tryb szkoły do włączenia w smartfonach uczniów
- ✓ Aplikacja do odhaczania zadań w domu, uczenie odpowiedzialności

Podsumowanie

- ✓ O ile uczniowie wskazują rozwiązania technologiczne w obrębie dydaktyki, nauczyciele w pierwszej kolejności wymieniają narzędzia wspierające organizację miejsca pracy a także narzędzia wspierające budowanie społeczności szkolnej.
- ✓ Szkoła nie będzie stwarzać okazji do korzystania z nowych technologii w celach poznawczych, dopóki nauczyciele nie będą czuli się komfortowo w swoim miejscu pracy i ich podstawowe potrzeby nie będą zaspokajane.
- ✓ Potrzeba wprowadzania rozwiązań technologicznych służących budowie relacji w społeczności szkolnej w triadzie uczeń- nauczyciel - rodzic

Smartfony w szkole. Ustalamy reguły gry

Raport z badań

„Smartfony w szkole. Ustalmy reguły gry” Zuzanna Cichowska, Michał Danielewicz, Iwona Gmaj, Agnieszka Koterwas, Agata Urbanik, Wojciech Wilk, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2020.

Dziękuję!

Dr Agnieszka Koterwas
koterwas.a@gmail.com